

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Oradea
Strada Teatrului 4.
Telefon: 6-70

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő
WASSERSTROM SÁNDOR
Felelős szerkesztő
LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldön: Egész évre 250 Lei félévre
130 lei, negyedévre 65 lei. Külföldön
2 Dollár, Kc. 75, P. 12, S. 19. Din. 120

Katasztrófális a zsidó nyomor

Ha csak valami csuda nem fog történni, féltő, hogy hitközségeink, intézményeink és az egyesek katasztrófális gazdasági nyomorúsága, a legsúlyosabb helyzetet fogja teremteni. A zsidóság leszegényedési folyamatának nincs megállása és óriási lépésekkel rohan egyre fokozottabban azon az úton, hol manthetetlenül magával sodorja szellemi életünk értékeit is. Ugy látszik, nincs kiút, el kell vesznünk, mivel a megsemmisülés felé rohanásban nincs megállás! Nem lehet közben vigasztaló, hogy más országokban hasonló és talán még rosszabb a helyzet. Mindnyájan, kik részt veszünk hitközségeink, valamint zsidó társadalmunk szociális és jóléti intézményei minden képzeletet felülmúló, lelketlő munkájában, naponként játszódna le előttünk a legmélyebb szenvedések megrázó drámái. A nyomor nem ismer árnyalati különbségeket, hisz korkülönbségre való tekintet nélkül részesei annak a zsidósághoz tartozó szabadpályán mozgó iparosok, kereskedők mellett a tisztviselők, alkalmazottak és munkások tábora egyaránt. *Hitközségeink utolsó erőfeszítésüket teszik meg és kiülről nincs segítség sehol, amely megmentésükről gondoskodna.* A papiron lefektetett és törvényileg biztosított államsegély oly minimális, hogy budgetáris szempontból tekintetbe sem jöhet, de ezen csekélységet sem kapjuk és az adott viszonyok között alig számíthatunk rá. Már pedig nekünk azonnali, halaszthatatlan segítségre van szükségünk, hiszen öregeink, betegeink és gyermekeink — szószertint véve — ki vannak szolgáltatva az éhségnek és igen sok család lakás nélkül még a mindennapi kenyert is kénytelen nélkülözni.

Nem kisebb mértékben hangzanak a vészkiáltások egy másik nagy szomszédos keleti zsidó centrumból: Lengyelországból is. Ahol ép úgy, mint nálunk, az iparilag gyenge országban a zsidóságot a nagy világkrízisen kívül, az ő külön súlyos balsorsa is üldözi. A nagy *elviselhetetlen adóterhek*, melyeket mi már rég nem bírunk fizetni és a *kötelező vasárnapi munkaszünet*, mely a zsidóságtól — hite által kötelezett pihenő napján kívül — még egy munkanapot rabol el, a lengyelországi nagy zsidó városokban, a zsidóság részéről hatalmas tüntetésekben és *tiltakozó sztrájkokban* robbant ki. Világos munkanapon a zsidó kereskedők lezárták üzleteiket és templomaikba mentek imádkozni. Emberek

és hatóságok, kik segíthetnének, vállvonogató hallgatással és mereven állanak a növekedő nyomorral szemben és így a zsidó sérelmeknek nincs más útja, mint kérelemmel az Éghez fordulni. Egy régi jó zsidó természet: tiltakozni és az illetékektől tehermentesítést kérni, míg a kibíratatlan nyomor a szivtelen embertől az Éghez kiált segítségért.

A legnagyobb nyomort — bárhogy tagargaljuk is azt, — talán a keleteurópai államok között is, a romániai zsidóság szenved el. A nagyobb városokban valamennyiünk előtt ismert a helyzet. *De a vidék, a kisvárosok és falvak zsidóságának szomorú helyzete kimondhatatlan tragédiákat rejt, hiszen napról-napra rosszabbodik ezeknek a magukra hagyott és sok viszontagságoknak kiszolgáltatott, gyakran pária életet élő zsidóságnak fenmaradási lehetősége.*

Még tragikusabbá teszi a helyzetet azon körülmény, hogy a súlyos gazdasági lemorzsolódás gyakran olyan embereket ér, kik a mult jobb életviszonyaiból a gazdasági és társadalmi élet magaslatáról zuhantak le a fájdalmas nincstelenségbe. Külön tragikum az a zsidó tragédiának!

A jelenlegi világkrízisen, tehát a mi gazdasági helyzetünkön is a mai körülmények között — mint egy olyan beteg, kinek életéről az orvosi tudomány már lemondott, — egyedül csak valami rendkívüli természetfölötti csoda segíthet. Mi zsidók soha nem adhatjuk fel reményünket és multunk hagyományai köteleznek bennünket arra, hogy rendkívüli viszonyaink között, váratlan csodák által várhatjuk helyzetünk megjavulását. Azonban először bennünk él és tőlünk kell kiinduljon a csodálatos események megvalósítása. Tőlünk kell kiinduljon a bennünket nyomorúságunkból megváltó zsidó szeretet és a zsidó könyörületes testvéri, szolidáris együttérzés.

Ha kevesen is, de még mindig akadnak úgy a városokban mint a falvakban egyes szerencsés kiváltságosok, kiknek módjuk van hitközségeink és zsidó társadalmunk szorultságán önmegadóztatással segíteni. Érezniök kell ezeknek, hogy előnyös helyzetük mire kötelezi őket. Vannak hamis sóhajok is olyanok részéről, kiknek zsidó testvérükhöz való viszonylatban nincs okuk a panaszra és az inséges időkre való hivatkozással szüntetik meg megkeményedett szívvvel a segélynyújtást avagy annak leszállításával tehermentesítik magukat. A nyomorúság ily nemtelen haszonélvezőit nem szabad hagynunk, nem szabad megtérnünk soraink között. A fokozott nyomor

nem szabad, hogy tehermentesítsen bárkit, sőt nagyobb kötelességeit, fokozott munkát igényel a szeretetnek és a testvéri segélynyújtásnak, fokozottabban kell megerősítenünk hitközségünket és zsidó társadalmunkat. *A teljes megsemmisülés veszélyének utolsó óráiban fogjunk össze — és tegyünk csodát megmentésünkre.* W. S.

A román zsidóságnak a kamarában és szenátusban összesen 13 képviselője van

Bukarestből jelentik: A parlamenti leigazolások után kiderült, hogy a romániai zsidóság a kamarában és szenátusban 13 parlamentterrel lesz képviselve, ha hozzáadjuk azon mandátumokat is, mit a Zsidó Párton kívül kapott. A Zsidó Párt utján megválasztott képviselőink a kamarában: dr Mayer Ebner, dr Fischer Tivadar, dr Fischer József, dr Manired Reifer és dr Max Diamand. A Magyar Párt utján Hegedüs Nándor jutott be a kamarába. A kormány listán hat zsidó szenátor kapott mandátumot a román felső házban, még pedig Max Ausschnitt, Wilhelm Dinermann, dr Asra Berkovitz, Jancu Finckelstein, Isaac Benevenisti, M. Rivensohn. Tizenharmadiknak dr I. Niemirower főrabbi jön be a szenátusba, mint a zsidó kultusz képviselője.

Ha a romániai zsidóság százalékos számarányát vesszük, akkor legalább 30—35 parlamenti képviselőnk kellene hogy legyen a két házban. Fájdalommal kell megállapítanunk ezuttal még azt is, hogy a Kamarában, melynek nagyobb hatalmi köre van, kisebb a képviseletünk, mint a szenátusban.

Verjétek agyon a zsidókat és mentsétek meg Oroszországot!

Moszkvából jelentik: Nowosibirskben állomásozó északi katona divízió rekrutáinak gyakorlatozása közben, a bevonult ujoncok részéről antiszemita tüntetés volt. Az egyik ujonc, Iwlew, ki egy Cherchess nevű zsidó társa mellett masirozott, hirtelen elkiáltotta magát: „Verjétek agyon a zsidókat, mentsétek meg Oroszországot!” Egy másik Foderankó nevű katona vad antiszemita szidalmakkal támadt egy Schuster nevű zsidó rekrutára, kinek nem volt ideje a bántalmazások elől kitérni. Mindkét antiszemita katonát, felebbvalójuk intézkedésére, bíróság elé állítják. Figyelemreméltó jelenség, hogy itt először találkozunk a cári idők fekete százainak ismert jelszavaival, a már Szovjetoroszország régiemje alatt felnevelt vörös hadsereg fiatal tagjainál. A vörös hadsereg lapja, a „Krasno Armejskaya Zvezda” vezércikkben követeli az antiszemitizmus minden nyomának gyökerestől való kiirtását a vörös hadseregben és megállapítja, hogy a vörös hadsereg antiszemitizmusa egyedül ellenforradalmi befolyásra vezethető vissza.

HETI GLOSSZÁK

Mayer Ebner és Fischer Tivadar

Lemondanak vagy nem mondanak le? Nem ismerjük azt a megállapodást, melyet a négy ország rész vezetői annak idején kötöttek, a mandátumok elosztására vonatkozólag. Lehet, hogy valóban járna a beszarabiai képviselőnek egy mandátum. De akár létezik megállapodás, akár nem, mi úgy gondolnánk, hogy *dr Mayer Ebner* a bukovinai zsidóság ősz és nagytehetségű vezére, kinek neve varázsszó mindenütt, ahol zsidó ügyről van szó, feltétlenül meg kell tartsa mandátumát. Az ő lehigadt bölcsesége, nagyszerű judiciuma, politikus megnyilatkozásai nem hiányozhatnak a román kamarából. *Dr Fischer Tivadar* megkülönböztetetten szívükhöz nőtt. Évekig volt már képviselőnk, tudjuk róla azt is, hogy milyen bátran, milyen lelkes odaadással dolgozott a legutóbbi választáson is, azért, hogy az *Országos Zsidó Párt* zászlaját győzelemre segítse. Láttuk hogyan utazott az ország egyik végéből a másikba, éjt napot eggyétéve, csak hogy megjelenése személyes varázsával buzdítsa lelkesítse a zsidóság tömegeit. Az ő koncepciója nem hiányozhat ott, ahol a zsidó érdekek határozó védelméért kell sikra szállani. *Dr Fischer Tivadar*nak feltétlenül a parlamentben a helye. Az erdélyi zsidóság elvárja, sőt megköveteli, hogy *dr Fischer Tivadar* éppen úgy mint *dr Mayer Ebner* ott legyenek a parlamenti tribünön és a tőlük megszokott elánnal, rátermettséggel és okossággal védjék meg a romániai zsidóság eminens életérdekeit.

Európa fellelegzik

A zsidóság mindig és mindenkor a „képőre” ha valahol nagy baj zudul a világra. Európa az utóbbi hetekben valami hihetetlen letargiába esett. Úgy látszott már, hogy nincs többé kiút. Össze kell omlania ennek a korhadtnak, vén világ résznek és nem sokára csak a széthomlás világgraszoló katasztrófája fogja jobb lelkiismeretre ébreszteni a világ népeit. De nem! Az utolsó pillanatban, mikor már a 12 ik óra utolsó perce is elérkezett, jött Hoover amerikai elnök nyilatkozata, melyben moratóriumot ad Németországnak. Kétségtelen, ha a világ boldogul gazdaságilag, akkor jobb a sora a zsidóságnak is. Ha a nyomor nem emelkedik, ha az elkeseredés nem nő, akkor nem keresnek a népek ártatlan bűnbakokat. Most, hogy egy nagyszerű fellelegzés vonult végig az egész világon, azáltal, hogy Amerika nem követel jóvátételt, melynek (összege 80 milliárd lei egy évre) reméljük és hisszük, hogy úgy a középeurópai, mint a kelet európai gazdasági helyzet is javulni fog.

Vége már egy kissé optimistábbak lehetünk. Nem öröm nekünk mindig jeremiádot közölni és szomorú és keserves véget jósolgatni, hanem az új munka új és jobb élet ritmusát szeretnők állandóan hirdetni. Lassú a gyógyulás a nehéz betegségből. Ne is várjunk gyors és hirtelen javulást.

A sültgalambok még sokáig nem fognak repdesni szánk előtt. De jogos az optimizmus és létezik már szilárd remény, hogy jobb és nyugodtabb életet fogunk ezután élni. Bizonyos, hogy most már javulni fog a gazdasági helyzet. Az egész világ visszhangzik a sorsdöntő fordulattól. A világ összes tőzsdéin nagy emelkedések vannak. Mindenki bizakodó és mindenki hisz a javulásban.

Brassóban

az orth. כשר

Metropol étterem

vezetését átvettem.

Garantált jó konyha. Polgári árak. Utazóknak 10% kedvezmény. — Pártfogást kér

Rosenbaum Géza

Metropol étterem vezetője.

Nagyváradai zsidó fiuinternátus

Oradea, Strada Delavrancea (Ritoók Zsigmond) ucca 17

Felvesz zsidó liceumi, gimnáziumi, kereskedelmi és elemi iskolai tanulókat. Elsőrendő kóser ellátás. Mérsékelt árak. A növendékeket az igazgatón kívül 3 szaktanár és 2 paedagógus készíti elő. Minden iskolai és internátusi ügyben fevilágosítással szolgál és csak komoly érdeklődőknek prospektust küld az internátus igazgatója **Szilágyi Adolf zsidó liceumi tanár**

És ha az egész világon jobb lesz az élet, akkor nekünk zsidóknak sincs okunk a csüggedésre. Ha jobban boldogul a befogadó nép, akkor mi is nyugodtabban dolgozhatunk, mi is élhetünk, bennünket sem üldöznek oly erősen, mint eddig.

Talán egy jobb kor dereng már fölöttünk. Hoover okos, világpolitikai, sőt még inkább világgazdasági jelentőségű nyilatkozata a zsidóságra nézve is sorsdöntő jelentőségű.

Magyar vagy zsidó-e Hammer Dezső?

A „Magyar Szó” című napilap, március 20-iki számában „Új csillag a magyar festőművészet egén” címmel, egy cikk látott napvilágot, mely Hammer Dezső petroseni fiatal festőművész felfelé ivelő karrierjéről számol be. Jelen sorok szerény írója, aki véletlenül akadt rá a „Magyar Szó” fenti számára, ismeri Hammer Dezsőt és igen csodálkozik azon, hogy a „Magyar Szó” Hammer művészetével foglalkozva, mindenről ír, csak éppen arról nem, hogy Hammer Dezső zsidó. Pedig aki Hammer Dezső képkiállítását látta, az megállapíthatta, hogy Hammer művészete annyira össze van forva a zsidósággal, hogy azt semmi-féle zsurnalisztikai ravaszossággal sem lehet elhallgatni. Kérdem tehát, miért magyar Hammer Dezső és miért nem zsidó? Talán az ő ősei is, a magyar honalapítók között voltak és az ő ősapja is „a nyereg alatt puhította a húst családjá számára”. Azt hiszem ő is csak Ábrahámnak ivadéka, amit az bizonyít a legjobban, hogy zsidó tárgy képeit héber betűkkel írja alá és pedig Mordecháj Dávid Hammernek nevezi magát, ami csöppet sem hangzik magyarosan. Ha pedig festményeit, pasztelljeit, rézkarait, ceruza és tollrajzait nézzük, csak akkor kezdjük

igazán keresni. készítőjének magyar vonatkozását. Képeinek 90% a chászid zsidókat, bochereket ábrázolja talmudtanulás közben, imádkozó zsidókat tefilinnel, kaftánok és strámeles zsidók, gettó rászletek, szentföldi chalucok munka közben, péntekesti kiddus jelenetek, lengyel zsidó zsidóvásár, stb, egyszóval, aki Hammer képeit megtekintette, az rögtön megállapította, hogy egy 100%-os izzig vérig zsidóval áll szemben, aki fáját szereti és nemzetéhez elszakíthatatlan kötelek fűzik. Elnézem gyakran a lakásom falán levő péntek esti című rézkarcot, milyen hangulatos, milyen kifejező, az egész szobát betölti zsidó és vallásos érzéssel, egy kaftános chászid zsidó, péntek este a templomba megy, és kis pájeszes fiát kezén fogva vezeti, a gyermek kezében imakönyv és szemel ragyognak a örömtől, hogy Isten házába mehet. Ilyen képet csak a legzsidóbb zsidó készíthet. Tény az, hogy Hammer Dezső a Budapesti Képzőművészeti Főiskola növendéke, ott azonban legfeljebb, csak valamilyen modern művészeti iránynak hódolhat be, de semmiesetre sem asszimilálódhatik annyira, hogyha művészeti téren sikerei vannak, úgy zsidó művöltát el kellene hallgatnia. A „Magyar Szó” cikkéből azt következtetem, hogy minden nemzet büszke rá, ha ifjúságából tehetségek kerülnek ki, és tekintve hogy Hammer Dezsőt bátran nevezhetjük a magunkénak, mert lelki közösségben élünk vele, a fajunkból a vérünkkel való, ezért legyünk mi is büszkéek rá zsidók, fajunk termőföldjének e szép virágára, aki ecsetjével és ceruzájával festi és rajzolja meg a fajunkat ért örömet és bánatot, hogy azzal is hallhatatlanná tegye nevét, azok között akik a zsidó nemzet ujjáépítésén és megerősítésén fáradoznak.

Egy jó zsidó

Ussischkin szózata:

„Mindig lesznek zsidók szerte a világon, akik Palesztinába kíváncsognak, de nem lesz mindig elég föld Palesztinában a zsidóknak”.

Ebből az következik, hogy minden erőfeszítés árán minél nagyobb földtartalékot kell szerezni, — amíg nem késő.

Aki tehát a Zsidó Nemzeti Alap birtokállományát növelni akarja,

hagyatékban is gondoskodik róla.

Ezt legkönnyebben az életbiztosítással kapcsolatban lehet megcsinálni. Jelentéktelen negyedévi díjért, orvosi vizsgálat nélkül, aranykönyvi megörökítésre alkalmas összegű hagyatékbiztosítást köthet. Felvilágosítást nyújtanak a K. K. L. biztosítási kirendeltségei a Phönix Életbiztosító Társaság vezérigazgatói mellett.

Arad	Bul. Regele Ferdinand 1.
Braşov . . .	Str. Vodul Mihail 34.
Cluj	Str. N. Iorga 16.
Oradea . . .	Str. Gen. Moşoiu 2.
Sätmar . . .	Piaţa Brätianu 2.
Sibiu	Str. Regina Maria 18.
Târgul-Mureş	Piaţa Regele Ferdinand 35.
Timişoara . .	Bul. Ferdinand 11.

LEIB JAFFE:

A Cordillerák háta mögött

Temuku — egy kicsiny, senki útjába nem eső város Chile déli részén, elvágva a világtól, egyrészt a hatalmas Pacific ocean, másrészt a Cordillerák örök hóval borított tömege által. A fogaskerekű vasut nagyokat nyögve kapaszkodik az örök hó országán keresztül, belevájva karmait a szeszélyes alakú sziklába. Nehéz a lélegzés fent a ritka levegőben. Száz évvel ezelőtt San Martín mászta meg ezeket a magaslatokat egy kis csapattal, hogy megszabadítsa Chilét a spanyol járomtól. Bivalyok vontatták a nehéz ágyukat a hegyeken keresztül.

Temukuba viszik az indiánok eladni a termékeiket, gyékényeket és szőnyegeket gyapjuból fonva és madártollakból. Egy kis Balkánról emigrált szefard község. Klubházukon kívül „Macedónia Izraeliá” felírás van. Belül a falakat Herznek, Nordaunak és más cionista vezérnek a portréja díszíti. A község összes tagja jó zsidó és kitérő cionista. Kár, hogy nem tudtam velük közvetlen beszélni. Egy Minc nevű, az itteni kicsiny askenázi hitközséghez tartozó héber tudományokban jártas fiatal ember tolmácsolta nekik az én héber beszédemet spanyolra, mondatról mondatra. Ugyanez a processzus ismétlődött este a banketten. Az egész község megjelent, öreg és fiatal, bájos feketeszemű leányok, valamennyi keleti típus. A tolmácsom nem volt mindig mellettem és én sokszor maradtam vendéglátóimmal némaságra kényszerítve. Morris Izrael, a község elnöke, valahogy nehezen, tört héberséggel vigasztalt: „Remélem, hogy a kényszerű hallgatás dacára az ön odaadó barátai között jól érzi magát.” Valóban valamennyi szívvel-lélekkel cionisták. Nagy szeretettel vettek körül engemet, a „követet”, ahogy ők nevezték, aki Jeruzsálemből jött hozzájuk. Az első nyilvános gyűlésen három különös típusu chilei paraszt állott velem szemben, rövidre végott hajjal panchoba (ritkás, pokrócszerű gyapjuszövet) burkolva, amiből csak a fejük látszott ki. Tekintetük mereven szegeződött rám és

minden szavamat nagy figyelemmel hallgatták. Egy hirtelen pillantás arcukra, a zavarodottság érzését kelti fel. Mit keresnek ezek az emberek egy zsidó gyűlésen?

A meeting végeztével megtudtam, hogy ezek az emberek a közeli Kautin nevű faluból valók, maranoszoknak az uódai, akik körülbelül 40 családból állanak. Amióta a cionista eszme eljutott hozzájuk, a landóan követelik, hogy vigyék őket Erez Izraelba. Van egy „Bne Bion” nevű cionista szervezetük, amelyhez mindnyájan tartoznak. Van egy bolt a falujukban, aminek „Bodega Hebrea” (zsidó bolt) a neve. A következő nap eljött közülük három engemet meglátogatni. A vezetőjük egy magas, keskeny arcú paraszt, szembeszökő arcvonásokkal egy okmányt nyújtott át nekem, meghatalmazását az ő községétől, a következő szöveggel: „Alulírott ezennel meghatalmazzuk Chose Hanibál Sanasart, hogy vegyen részt a cionista közgyűlésen, hogy fogadja a palesztinai delegátust és hogy tárgyaljon vele a mi közégünk Palesztinába való áttelepítéséről”. Én Sant-jagóig kísértem és Temuku vezető emberei között állottam, várva, hogy mi mondani valójuk van. Chose Hanibál Salasar visszafojtott izgalommal beszélt és Minc ur tolmácsolta szóról-szóra.

Ők Izrael fiaihoz tartoznak, akiket erőszakkal választottak el tőlük. Sok nemi-eredéken keresztül hívek maradtak apáik hitéhez. Sátoros-szombatoknak hívják őket, mert megtartják a szombatot és szukoszkor sátrakban laknak. Az ünnepek első napján nem végeznek semmi munkát Jom-kippurkor egész nap böjtölnek. Előtte

A HIRES ALKALIKUS

Hebe gyógyfürdő

Sângeorz-Bai Jud. Năsăud. Szentgyörgy-fürdő

Vasúti állomás
helyben,
50 százalék
kedvezmény.

Új komfortos villákkal, modern stranddal, tennisz- és kuglizó arénákkal, kiránduló autómobilokkal. Diétikus konyhák, olcsó árak, pontos kiszolgálás.

KÉT SZIGORUAN RITUÁLIS, MODERN ÉTTEREM NYILT MEG!

Spanyol királynők könnyei

Irtá: Salom Asch

... Milyen különös módon szórakoznak ezek a spanyolok, — gondolta a fiatal spanyol királyné. A francia udvarban, ahol nevelkedett, egészen más, sokkal vidámabb játékokkal szórakoztak. A hölgyek tündéreknek, pásztorlányoknak öltözködtek, elrejtőztek a versaillesi kertek rózsákkal befuttatott görög templomai mögött, várták, míg a lovagok és tisztek felkutatják, engedték, hogy elfogják és erős karjaikon az egyenesre vágott mirtus- és rózsabokrokkal szegélyezett utakon, a külön e célra épült, rejtett kis erdei lakocskába vigyék őket... A spanyol urak azonban egész idegenszerű, izléstelen módon szórakoznak, nézik, hogyan küzdenek élő emberek a lángnyelvekkel. Nem, az otthoni mulatságok jobban tetszettek neki. De a fiatal spanyol királyné nem tud segíteni rajta. Kell, hogy hallgassa a harangzugást, a papok mély énekét, egész nap ülnie kell, szivnia a porral és izadt-sággal átítatott levegőt, hogy a nyelve egészen belefárad.

Azonban hirtelen történik valami. A megkínzott, darabokra tépelt testek és ruhák tömegéből, melyek, mint elgyötört arnyékok imbolyognak a dárdás és korbácsos, csuklyásfejű, inkvizíciós ördögök között, azok közül, akiknek sebekkel borított testét a lángok kapják martalécul, a lángok, melyeket a király sajátkezűleg gyújt meg, a halálraitélték közül, akiket éppen most vezetnek fel a királyi páholy elé, két kéz emelkedik fel és ugyanabban a pillanatban egy alig 18 éves fiatal lány halálosan sápadt arcát látja maga előtt, akinek olyan gyengéd és remegő ajkai vannak, mint neki, a királynénak. A királyné és az ál-

dozat szeme egy pillanatra találkozik. És egy hang csendül fel:

— Ó, királyné, ments meg! F fiatal vagyok, mint te, nem akarok meghalni!

A krónikások feljegyzik, hogy ebben a pillanatban egy könnyesepp csillant meg a királyné szemében. De gyorsan letörölte és hangosan kiáltott a tömeggel: Viva la fé! Éljen a vallás!

Évekkel ezelőtt történt, a mai spanyol királynéval. Spanyolországban élt egy ember, aki nem tudta nézni, hogy a nép, tudatlanságra és szegénységre ítélve, szenved a járom alatt, mely ránehezedik. Más népekre és államokra nézett és látta, hogy hazája, mely egykor tündökölt, melynek határai közt sohasem ment le a nap, látta, hogy népe, melyet egykor a legbátrabb lovagok és hősök népének ismertek, mely ismeretlen tengereken túl új földeket, új világrészeket fedezett fel, elmaradt valamennyi országok népe mögött. Az ország elvesztette régi fényét, harmadrendű állammá süllyedt, elvadult s messze elmaradt Európától. A nép pedig lustaságban tepsedt, elsüllyedt a sötétségben és rabszolgává alacsonyodott. Látta, hogy a sötétségből, mely elborította az országot, egyellen menekvés az, hogy a népet ismét emberi méltóságra emelik és felvilágosítják.

Városról-városra kezdett járni és mindenhol találkozott becsületesen gondolkozó emberekkel. Megmagyarázta az ország szerencsétlenségének okát s megmutatta a népbolondítás sötét bástyáit. Hangja gyümölcsöt érlelőleg hatott az emberi szívekre. S lassan-lassan ébredezni kezdett a népi felelősségtudat és emberiség érzése. Itt-ott iskolákat emeltek, ahová egybegyűj-

7 nappal jom hasofárt tartanak. Nem fujják meg a sófárt, hanem egy hirnök jár házról-házra és közli mindenkivel, hogy egy hét múlva Jom-kippur lesz. Pészachra bárányt vágnak és nem sűtnak kovászos kenyeret. Imákat nem ismernek. A szentírás alapján élnek és különösen a tizparancsolatot tartják meg. A beszélő mutatott nekem egy alaposan megviselet spanyol bibliát, azt állítva, hogy egy ősrégi szentírás, de mikor belenéztem, láttam, hogy Madridban nyomták 1895 ben. Valamikor volt egy kis zsinagógájuk, de most egy privát házban szoktak találkozni. Minden vágyuk és törekvésük Izrael országa. Csak egymásközt házasodnak polgárilag. „Nem leszünk senkinek a terhére, — biztosítottak engem — mi parasztok vagyunk, földművesek, hozzá szokva munkához és nélkülözésekhez. Ha elvisznek Palesztinába, körülmetéltetjük magunkat. Egyszer kérvényt nyújtottunk be az angol királyhoz, hogy

tölték az ucca őrizetlen gyermekeit. Jó kezek mosdatták, jó kezek simogatták őket, jó szívek könyörültek meg rajtuk, jó emberek tanították őket írni és olvasni...

De voltak, akik megijedtek a fénytől, mely fölcsillant Sevilla és Granada sötét ablakaiban. „A vallás veszélyben van!” Mindenhol felharsant a régi mottó: Viva la fé!

Es elfogták a férfit, megvádolták, törvény elé állították és halálra ítélték. És a halálos ítéletet XIII. Alfonz király elé tették aláírás végett. A férfi neve: Francisco Ferrer volt.

De akadtak jó emberek, akik a királyhoz szaladtak. A külföld is felszólt az elítélt érdekében. Hangok hallatszottak szerte a világban: „Az az ember ártatlan!” „Az az ember a legideálisabb hazafi, aki szereti embertársait!”

Megpróbálták a királyné nemes érzéseire hatni. A királynéra, aki szabad Angliában született és nevelkedett, mely ország megtűr mindenféle véleményt, a művelt Angliában. „Az az ember a nép lelkiismeretvé lett és vére bosszuért fog kiáltani!” — Ezzel akartak hatni a királynéra. „Az az ember ártatlan!” — hallatszott az egész világ hangja. „Ártatlan vért fogtok kiontani!” — hallatszott mindenhol a szivettépő kiáltás. De az Angliából jött nemes királyné hallgatott. Egyetlen könny sem tödult szemébe. Pap hozta a halálos ítéletet a király elé, az ország legnemesebb emberének halálos ítéletét.

Egész Európa reszkető szível várakozott, hogy vajjon képesek lesznek-e megölni egy ártatlan embert. És még azon az éjjelen kivezették őt a fogház udvarára és

telepítsen át minket Palesztinába, de nem kaptunk rá választ. *Ha nem mentenek meg minket, szét fogunk szóródni és lassan eltűnünk a földről.*

A beszélgetés hevében egyik kísérőm egy santjagói orosz származású zsidó kétkedésének adott kifejezést valódi zsidó származásukat illetően. Mire Hanibál szenvedélyesen és szilárdan felelt: „Mi különb zsidók vagyunk mint ön. Ön a zsidóságát az átszenvedett üldözések következtében tartotta meg, míg mi a hitünk és származásunk iránti igaz szeretetből. „Én óvatosan megkérdeztem, vajon vannak e bizonyítékok származásukról? Nem — felelte, az apa átadja a fiának és halálos ágyán megesketi, hogy örökre hű marad népéhez és vallásához. Ha megkérdeznék bármelyik hét éves gyermektől; ki vagy te? — azt felelné — zsidó vagyok és az is maradok és cionista mindhalálig.

Én a zsidó fajból való vagyok és hű maradok fajtámhoz — tette hozzá. — Az én zászlóm a kék-fehér, amit hűségesen fogok szolgálni. Szemei misztikus fényben ragyogtak és mi mindnyájan erősen meg voltunk hatva.

Mit mondhattam neki? Megnyugtatóképpen egy pár szót. Vannak más zsidók, akiknek Palesztinába való letelepítése nem tűr halasztást. A pogromok által megtizedelt ukrainai zsidóság ügye sokkal sürgősebb. Majd eljön az ő idejük is. Aztán megint mondott nekünk Chose Hanibál Salazar egy pár szót reszkető hangon: „*Mi hiszük, — nem, mi bizonyosra vesszük hogy próféták jövendölésének napja beteljesülendőben van. Közel van a nap amikor száműzöttjeink összegyűlnek a száműzetésből és visszatérnek apáik földjére. A zsidók országa újra épül és a Messiás fog uralkodni rajtunk.*”

Távozásuk után egy ideig még mindenki szavaik hatása alatt állott. Végre a társaság egyik tagja megtörte a csendet. „Ki tudja hogy évek múltán nem lesz e utódainknak hasonló sorsa. Majd egyszer egy cionista követ fog érkezni és bizonyítékot fog kérni tőlük zsidó származásukról és a mi utódunk majd hasonlóképpen

Spanyolország legjobb fiának szívét átfurta egy titokban kilőtt golyó.

De a golyóval együtt halálra sebzett emberszívvel együtt, halálos sebet kapott a spanyol monarchia is mindörökre.

A spanyol királyné nem ejtett könnyet azon az éjjelen. Egy spanyol királyné nem sir. Talán, mint ama XVI. századbéli elődje, ő is azt kiáltotta! Éljen a vallás!

Csak most, mikor királyi családjával együtt menekülni volt kénytelen, száműzetésének első állomásán, Párisban, fakadt sírásra a királyné.

És az a néptömeg, mely 150 évvel ezelőtt megittasult az arisztokraták véretil, melynek keze a levágott arisztokrata fejek véretil csöpögött, fogadta a királynét. És a plebejusoknak ama tömege, mely lefejezte saját királyát, napjainkban, mely a legvéresebb minden idők között, meghatódott egy királynői könnyecseppel.

A párisi csöcselék, mely a vasúthoz ment fogadni a hazáját vesztett spanyol királyi családot, annyira meghatódott a könnyektől, hogy sokan közülök a királyné kezét-lábát csókolták, virágokat szórtak feléje és a legnagyobb együttérzéssel kísérték. Nem is úgy hatott, mintha egy elűzött királynét fogadtak volna, hanem mintha a régen elűzött uralkodó tért volna vissza hazájába, hogy elfoglalja a trónt.

Sokan gondoltak a régi közmondásra; „Meghalt a király, éljen a király!” Én azonban így gondolkodom: a nép olyan mint egy szentimentális leány, akinek könnyű az idegein játszani.

Mikor a marlirok sirtak, II. Károly fiatal hitvese ott ült a mulatozók között s most, hogy Ena királyné sirt, a nép is vele könnyezett.

(Vége.)

Hackmayer

uri szabó Oradea
P. Reg. Maria 2.

Öltöny- és felöltő-szövetek nagy választékban, a legolcsóbb árban

fog felelni, mint ez az ember aki most előttünk állott” „Hacsak nem biztosítjuk magunkat nemzeti és vallásos neveléssel, és hacsak nem kötjük őket meg Erez Jiszraellel”, — fejezte be egy másik.

Sulyos antiszemita kilengések Radomban

— Ujabb pogrom Lengyelországban —

Varsóból jelentik: A lengyel zsidó közvélemény még alig tudta kiheverni a múlt számunkban közölt Zloczovban történt események szörnyűségeit, amidőn most a Radomban történt, a zloczovhoz hasonló aljas bestialitások hozzák izgalomba a zsidó kedélyeket. A radomi sporttéren, a városon kívül egy footballmeccs játszódott le lengyel és zsidó játékosok között, melyből a zsidó játékosok kerültek ki győztesen. Azon pillanatban, midőn a zsidó játékosok győzelme nyilvánvalóvá vált, a nézőtérrel vad huligánok rohantak le és a zsidó sportolókat megragadva, ütlegelni kezdték. Egyidejűleg más vadállatok a nézőtérrel levő zsidó vendégekre rohantak. Rettenetes nagy zűrzavar támadt. A zsidó sportolók és a többi zsidó ifjuság azonban hirtelen, önuralmát el nem veszítve, egy helyre csoportosult, szervezett ellenállást fejtett ki a huligánokkal szemben. Erre azonban a huligánok nem készültek. Kénytelenek voltak tehát futásnak eredni a város felé és bosszút lihegve, a tulnyomólag zsidók által lakott városrészekre rohantak, hol férfiak, nők és gyermekekre fabotokkal és vasrudakkal támadtak. Félelmetes pánik tört ki a városban. A zsidó lakosság házakba menekült, míg a huligánok botokkal és vasrudakkal támadtak. Félelmetes pánik tört ki a városban. A zsidó lakosság házakba menekült, míg a huligánok botokkal és kövekkel a lakások ablakait és az üzletek kirakatait zúzta össze. Néhány zsidó üzlet össze lett rombolva. Hansberg Salamon fűszerüzletéből az összes árukat elrabolták. Az Ceromszki, Lubelska, Szeroka utcákon és a Koszciuszko-parkban a zsidó lakások összes ablakai és kirakatai össze lettek törve.

A cionista szervezet és a zsidó gimnázium különösen rombolási célpontja volt a mobnak. Egész délután, késő éjszakáig nem merte a zsidóság lakásait elhagyni. Ezen városrész teljesen kihaltak látszott.

Éjjel felé a vadállatok újra betörték a városrészbe és az erőszakoskodások előlről kezdődtek. A radomi rendőrség, mely napközben gyengének bizonyult a dühöngés megfékezésére és csak néhány rendbontót tudott letartóztatni, a tulerőtől legyőzelve, le lett fegyverezve, míg a letartóztatott huligánokat erőszakkal kiszabadították. Még a rendőrfőnököt is lefegyverezték.

Hajnali három óráig tartottak a kilengések és a még épségben maradt zsidó ablakokat is bezúzták ezen idő alatt. Csúpan a kívülről jövő lovasrendőrség állította helyre a nyugalmat. Több huligánt letartóztattak.

A radomi zsidó hilközség egy küldött-sége interveniált a kirendelt közbiztonsági hatóságnál és védelmet kért a sulyos pánik alatt élő zsidó lakosság számára. A hilközség előjárósága rendkívüli gyűlés keretében elhatározta, hogy akciót indít az anyagilag sokat szenvedettek támogatására és a kilengések által sulyosan sérült zsidók számára pedig ingyenes orvosi segélyt nyújt.

Mint utólag megállapították, a zsidó lakosság elleni támadás Radomban már egy héttel előzőleg el volt határozva, amidőn egy footballmeccs alkalmával, mely a Bar-Kochba és lengyel footballisták között folyt le, két lengyel játékos játék közben megsérült. Ismeretes, hogy ily sérülések footballjáték közben nem ritkák és mi, ha hivi is vagyunk zsidó ifjuságunk test-edzésének, helyesnek látjuk a fentihez hasonlóak elkerülése végett, ha ifjuságunk sportolási kultuszokat egyedül egymással való játékrendezéssel elégtessék ki.

GRADO
TENGERI FÜRDŐ — (ITALIA)

Continental Pensio

ארטד' כשר

8-5

Minden komforttal ellátott helyiségek, közel a strandhoz. Minden szobában vízvezeték, meleg édesvíz fürdők. Elsőrangú bécsi konyha! — Mérsékelt árak!

KÉRJEN PROSPECTUST

Értesítés!

ארטד' כשר éttermeinket Timişoara, Józsefváros Kossuth Lajos ucca 4. sz. 1. emelet, 5. ajtó alatt megnyitottuk. Izletes házi kosztot adunk ugy abonnenseknek, mint házon kívül is. — Mérsékelt árak! Utazóknak 10 százalék kedvezmény. Bankettek és esküvők rendezését vállaljuk.

Buziás gyógyfürdő (Román Nauheim)

páralan szénsavas radioactiv sós-vasas forrásvizekkel. — Biztos gyógyhatás szervi elhízásos ér-
elmeszedéses szív- és vérkeringési zavaroknál. — Vesebaj, vészegénység, izomcsúz, hólyag-
hurut és kimerülékes idegesség esetén.

Női betegség, a változásos zavarok, fertőző betegségek, mérgezések nyomán fellépett idegbajok
(Tabes etc.) eseteiben a legjobb eredménnyel. Természetes szénsavas, sós-vasas fürdők, ivókurák,
szakszerű orvosi kezelés, kiűző konyha, elsőrendű szállodák, diétás penziók mérsékelt árakkal.
Uj modern uszoda napfényes stranddal.

Fürdőidény május 15-től október 1-ig. — Prospektust, felvilágosítást szivesen küld:

Muschong Buziási Gyógyfürdő R. T. Fürdőigazgatóság
Buziás, Bánát.

Harisnyát, kötöttárut olcsó gyári árakban
„Hófehérke” Harisnyaházban

ORADEA, SAS-PALOTA PIATA UNIRII.

Cégünk a „BIZALOM” kötelékébe tartozik

HIRESK

A „Népünk“ cikkeinek utánnyomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5691

Péntek, Tamuz 11, junius 26.
Szombat, Tamuz 12, junius 27.
Heti szidra: חקת בלק
Heti háftóra: ודיה שארית

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 7.20
gyertyagyújtás 7.30
Istenisztelet kezdete 7.40
Szombat befejezése 8.40

— **Terjesszék és szerezzék előfizetőket az erdélyi ortodox zsidóság egyetlen független és legolcsóbb lapjának, a „Népünk“-nek!** A „Népünk“-nek egyetlen zsidó asztról sem szabad hiányoznia!

— **Az erdélyi delegátusválasztások eredménye.** A választási főbizottság jelentése szerint a XVII. cionista kongresszusra a következő delegátusok lettek megválasztva: M. D. Gross, Tel-Aviv, Mizrahi (pótdelegátus Rottenberg J. Siget). Dr Weissburg Chaim, Haifa, Bariszia-lista (pótdelegátus Tihanyi Dezső, Trg. Mures, Jabotinsky Vladimír, Jeruzsálem-Páris, revizionista (pótdelegátus dr Ábrahám Józsefné, Petroseni), Vermes Ernő, Timisoara, klacionista (pótdelegátus dr Roth Dezsőné, Timisoara).

— **Zsidómentesen...** Lembergben jelentik: A lengermi egyetemi ifjuság szervezete elhatározta, hogy tagjai csak keresztények és mohamedánok lehetnek. Zsidókat és zsidóktól leszármazottakat nem vesznek fel tagjai közzé. Mivel ez ideig Lemberg volt egyedüli Lengyelországban, hol a diákság egy egységes közös testületbe tömörült, ezen határozattal a zsidó ifjuságnak a lengyel diákszervezetektől való kizárása teljesen maradék nélkül keresztül lett hajtva. Arra tekintettel, hogy a lengermi diákságnak alapszabályváltoztatását az egyetem hatóságai tudomásul vették, a lengermi egyetem zsidó ifjuságának eltökélt szándéka, ha nem másképp, per utján is visszakövetelné az általuk a diákokthoz számára juttatott hozzájárulásait.

— **Piccard professzor zsidó származása.** A Wiesbadenben megjelenő „Jüdische Wochenblatt für Nassau“ legutóbbi számában azt a meglepő hírt közli, hogy Piccard professzor, aki 16.000 méternyi magasságra történt repülésével izgalomba tartotta nemrégiben az egész világot, zsidó származása. Nagypapa a svájci Vevey-ből származó zsidó mészárosmester volt s csak apja tért át a keresztény vallásra, úgyhogy Piccard már kereszténynek született.

— **Freud-Sigmund ucca Bécsben.** A bécsi városi tanács elhatározta, hogy a Berggasse-t, hol Freud Sigmund 46 éve lakik „Sigmund Freud Gasse“-nek nevezi el. Az elnevezés kifüggesztése még a nyár folyamán megtörténik. Bécs városa ezen megtiszteléssel azon igazságtalanságát akarja jóvá tenni, melyet az állami hatóságok elkövettek, amidőn a világhírű tudós 75 éves születési évfordulóján hallgatólagosan átsiklottak.

Berkovits-né ארטה כשר
vendéglője
Oradea, Str. N. Iorga (Zöldfa u.) 19
Izletes házi koszt!
Olcsó árak!
Házóknak 10% engedmény.

Németországban tanult legújabb módszer szerint
fest, tisztít VÉGH
Bémer-tér 2. Liliom-utca 5. TELEFON 2-17.

— **A cionisták üldözése Szovjet-országra.** Jeruzsálem jun. 24. Két napig tartott Tel-Avivban, az 1926 óta most először üléselő Palesztina zsidó földmivelőmunkások konferenciája. A gyűlésen a külföldi delegáció betérjesztelte az oroszországi cionista-szocialista munkáspárt memorandumát, melyben az reá világít párttagjai ezreinek tragikus sorsára, kik az utóbbi időben lettek Szovjetországra bebörtönözve és akik Szibéria legtávolabb fekvő sarkába és Közép Ázsiába vannak száműzve. Memorandumokban a szocialista-cionisták politikai üldözését és kegyetlen eljárásnak egész sorozatát vonultatják fel. Leírják a kínzás sok száz esetét, a koncentrációs táborokban, politikai bűncselekmények miatt elszigeteltek között és az úgynevezett „Minus“ száműzőhelyeit, hová „politikai bönösök“-et hurcolnak el ipari központok és helyekről, nagy zsidó néptömegekkel. A memorandum ezen kívül nagyszámu megbízható leírásokat, bizonyítékokat és leveleket tartalmaz, melyekben részletezve vannak azon szörnyű szenvedések, amit a szocialista-cionistáknak eszményeikért el kell szenvedniök. A memorandum felolvasása után a konferencia elvette a baloldaliak (nem a II. ik internacionáléhoz tartozó Poale Cionisták) által betérjesztett ama javaslatát, hogy szerencse-hívánatát fejezze ki a Szovjetnek az Oroszországban elért kollektív munka eredményeiért.

— **A szlovákiai jeschivák erős visszafejlődése.** A csehszlovákiai állami statisztikai hivatal nyilántartása szerint az öt szlovákiai rabbiiskolának, még pedig: Pozsony, Komárom, Kassa, Presov és Munkácsnak összesen 494 hallgatója és 11 tanerője van. A talmudot hallgató zsidó ifjak közül 410 csehszlovákiai állampolgár, 343-an zsidó nemzetiségűnek valja magát. A 84 külföldi közül, 51-en magyar- és 5-en lengyelországiak. A jeschivo hallgatók száma az egyes helységekből a következőképpen oszlik meg. POZSONY: 3 tanár, 131 hallgató; KOMÁROM: 1 tanár, 13 hallgató; KASSA: 1 tanár, 94 hallgató; PRESOV: 3 tanár, 53 hallgató; MUNKÁCS: 3 tanár, 183 hallgató. Ezek a számok fájdalmas visszaesést mutatnak a szlovákiai zsidóság vallásos nevelésében.

Az orvosi előkelőségek nagy elragadtatással nyilatkoznak a FUMOSAN cigaretták kitünő hatásáról.

— **Ujabb bevándorlási előkészületek Palesztinában.** Jeruzsálemből jelentik: A munkanélküliség az utolsó hetekben észrevehetően enyhült. Jeruzsálemben és Tel Avivban újabb építkezések vannak, Haifában és az Emekben az Emergency Fund és az Agency által financirozott közmunkák indultak meg, melyek 200—250 új munkást foglalkoztatnak. A kolóniákon az ültető saison ad foglalkozást újabb munkáskezeknek. A zsidó munkásszövetség munka és bevándorlási körpontjának sajtó-jelentése szerint ebben a kérdésben lényeges változás várható, mihelyt a már tervbe vett közmunkák megindulnak, mint például a „Hiaswuth Haelef“ (Ezerek telepítése) előkészítő munkálatai, a jeruzsálemi héber egyetem folytatólagos kiépítése stb. Ezek az új munkák karöltve a kormányzóság közmunkáival ahol ígéret szerint szaporítani fogják a zsidó munkásokat nemcsak hogy megszüntetik teljesen az amugy sem veszedelmes munkanélküliséget, hanem egy újabb alijat is lehetővé tesznek a közel jövőben.

— **Egy elhagyatott zsidó temető meggyalázása.** Az Aachen melletti Fliesteden zsidó temetőjében négy sirkövet ki-döntöttek és márványlapjaikat összetörték. A hatalmas köveket nagy erőfeszítéssel szakították ki a földből. A bűntény pünkösöd előtt nyolc nappal történhetett, de csak később vették észre az ünnepelelti temető-látogatók. Fliestedben már nincs többé zsidó hitköztség. A polgármesteri hivatal 200 márka jutalmat tűzött ki a tettesek megnevezőjének, ezideig azonban a nyomozás nem tudott eredményt felmutatni.

— **BALSECER, Babylon királya** a „Regina Maria“ színházban.

— **Egy hónapi fogház templom-elcsufításért.** A Wiesbaden melletti Biebrich esküdtbírósa elítélt egy munkást egy hónapi fogházra, mert a zsinagóga ajtaját olajfestékes horogkeresztekkel mázgálta be. Hasonló eljárásért nemrégiben már elítéltek három munkást.

— **Bágyadt, levert, dolgozni képtelen egyéneknek** a természetes „Ferenc József“ keserűviz szabaddá teszi a vérkeringést és emeli a gondolkodó-és munkaképességet. Beható kórházi kísérletek folyamán bebizonyult, hogy a **Ferenc József** viz szellemi munkásoknál, neuraszténias embereknél és betegeskedő asszonyoknál rendkívül jótékony hatású gyomor-és béltisztító szer. A „Ferenc József“ keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható. 32

Padlólakkok, poloskairtók, háztartási cikkek

mosó- és pipere-árak, kefe- és vegyiaruk legolcsóbb beszerzési forrásal

Pontos és figyelmes kiszolgálás! — Szombat és ünnepeken zárva!

Fülöp Ede

ORADEA, Zöldfa ucca 14.

Borgos vegytisztító

MOS

VASAL

férfi, női ruhákat, ugyszintén fehérneműt

TISZTÍT

10-8

valamint zománcfényű gallérmosást vállal

Bazár épület, Színház oldal

SCHÜCK

orth. fiuinternátus BUDAPEST VII. Kertész u. 32.

Fennállása óta összes növendékeink — köztük számos erdélyi előkelő zsidó család gyermeke, abszolút sikerrel vizsgáltak. — Szeretetteljes gondosság. — Mellékszámla nincs. — Jövő tanévre jelentkezés már most elfogadjatik.

GROSZ DÁVID

szalmakalapgyár

Satu-Mare, Str. Petru Rares 35/37

Mindenféle kalapgyártáshoz szükséges fonatok és nyersanyagok raktára 50-15

Értesítés

ארטה כשר

Óriási áremelkedés a zsirpiacon!

A n. é. közönséget felkérem, hogy saját érdekében nyári כשר zsirszükségletét idejében szerezze be, amíg azt nálam még a régi árban kaphatják.

Friedmann Samu

baromfi és zsirnagykereskedő
ORADEA-NAGYVÁRAD, CUZA VODA G.

— **Megszűnt zsidó hitközségek Csehországban.** Prága június 23. Az elmúlt évben Csehországban olyan tizenegy zsidó hitközség szűnt meg, mely egy évtizeddel ezelőtt még v i r á g z á s b a n v o l t. Ezen hitközségek zsinagóga-épületeit a zsidó hitközségek felső tanácsa vette védelmébe, hogy megakadályozza azoknak tornatermekké és esetleg más szórakoztatóhelyekké való átalakítását. Szlovákiában szintén öt kisebb hitközség szűnt meg az elmúlt évben. Csehországban ily sok hitközségnek megszűnését a kis helyiségekből a városokba való beözönlés okozza. Nem utolsó helyen természetesen velejáruja még a súlyedő születési és az emelkedő elhalálozási arányszám is.

— **A tenkei ort. hitk. és szentegylet** vasárnap délután tartotta tisztújító közgyűlését. Friedman Zálmen főrabbi magas szárnyalású beszéd keretében nyitotta meg a gyűlést. Elnök lett: Weisz Izidor, alelnök Markovits A. gondnok Fisher Ernő. Szt. Egyleti gondnokok: Perlmutter I. és Timár E. pénztárnok Keller J. jegyző Adler M. Az új előljárókat Friedmann Z. főrabbi szép szavakkal üdvözölte.

1 méter 120 cmtr. széles fürdőkabát Eponge 40 lei az A. B. C. áruházban. Teleki ucca 4 szám.

— **A szatmári Seini Zeiroth Mizrachí kulturdelutánja.** A Seini Zeiroth Mizrachí agilis gárdája e hó 14-én egy műsoros délutánt rendezett, amely egy anyagilag mint erkölcsileg, a legfényesebben sikerült. Weisz Lajos „Békét akarunk” című verset nagy hozzáértéssel szavalta el. Katz Klári egy igen kedves monologot adott elő, óriási sikert aratva. Löw Elza, Giszkalai „Mulassatok” című versét szavalta el mély érzéssel. Benedikt Erzsike „A zsidó anya” című versét szavalta el olyan sikerrel, hogy a nagyszámú közönség melegen ünnepelte. A rendezés agilis munkáját Hirsch Jolánka elnöknőn kívül: Benedikt Mancika, Lébi Ilonka, Jakab Magda és Löwinger Bözsike Zeiroth tagok végezték. Minden dicséretet megérdemelnek.

A nők kedvence a kellemes aromájú, a szervezetre teljesen ártalmatlan FUMOSAN cigaretta.

— **„Az igazság keresztényi vélekedésben.”** E cím alatt a „Welt am Montag” a következőket közli: Egy hesseni városkában 30 zsidó család lakik. Azonban ezideig a kis zsidó községnek nem volt temetője. A kérvényezett zsidó temetőengedélyt, mely csak örökös tulajdonjoggal adható ki, több ízben visszautasították. A kis zsidó hitközségnek ezért halottait egy 12 kilométer távolságban levő temetőbe kellett szállítania. Nem régebben az egyik héten a zsidó hitközségnek két tagja is meghalt, erre megpróbáltak még egyszer legfelsőbb helyen egy beadvány útján temetkezési helyet kapni. A nagyfejű városi előljáró, kinek véleményezés végett a kérelmet visszaküldték a következő sorok kíséretében származtatta vissza a hitközség aktáit: „Rövid uton azon megjegyzéssel származtatom vissza, hogy a község hajlandó a megfelelő temetőhelyet költségmentesen a zsidó hitközségnek rendelkezésére bocsátani, ha az a jövőben kötelezi magát hetenként legalább két temetkezést végrehajtani.”

Kölcsonöket

jelzálog vagy kézizálog fedezet mellett előnyös feltételeket nyújt és

Betéteket

kedvező kamatozással és felmondás nélkül elfogad

Banca Centrală Soc. Anon.

ORADEA, Astoria (Emke) palota

Kolozsvári Mentők 12. osztályu Kézpénzsorsjátéka

Oradeai és biharmegyei főbizományos:

Union Bank R. T.

Központi Sorsjegyiroda

CLUJ, Str. Memorandului No. 16,

ahonnan 116 L, illetve fél sorsjegynél 66 lei ellenében postal rendelések postán eszközöltek.

Első osztály huzása 1931 július 5-én, kolozsvári városházán.

Nyeremények kifizetését az ALBINA BANK garantálja.

Főnyeremény 1,000.000 lei.

10-7

Össznyeremények végösszege **4,000.000 lei.**

Minden sorsjegy 12 osztályon keresztül játszik.

Sorsjegyek ára: egész sorsjegy 100 lei, fél sorsjegy 50 lei.

— **Egy furfangos csaló, aki püspöknek és rabbinak adja ki magát.** Triesztből jelentik: Az elmúlt napokban letartóztattak egy Nuschkin Georg nevű szovjetországi állampolgárt, aki eredeti módon csapta be a gyanuttan embereket. Nuschkin ugyanis felkereste a katolikus hitközségeket és különböző papirokat felmutatva katolikus főpaprak, a zsidó hitközségekben pedig szentföldi zarándokuton lévő főrabbinak adta ki magát. Miután sikerült így félrevezetni a gyanuttan embereket, elmondta, hogy a Wien-Trieszti vonalon elvesztette pénztárcáját, melyben néhány száz fontja volt és így kisebb-nagyobb kölcsönöket kért. Nuschkin különösen beszélt németül, angolul, olaszul és héberül s így sikerült 14000 lirát összeharócsolni. Egy trieszti katolikus pap leplezte le, akinél papi voltára hivatkozva szintén kicsalt pár száz lirát, éppen akkor, amikor a trieszti Palesztina hivatal egyik alkalmazottja előtt azt igyekezett bizonyítani, hogy ő egy lengyelországi zsidóhitközség főabbija.

— **Az afulai leányfarm építkezése.** Az afulai leányfarm lakóháza második emeletének felépítéséhez hozzáfogtak. A leányfarmnak a lakóházon kívül tehénistállója, aprómarha ketrecek és a szükséges színjei állanak rendelkezésére. A leányfarmnak gazdasági helyzetét és a biztonságát feljavítandó, az elmúlt napokban egy erősen épített betonjárdához fogtak hozzá, mely a farmot az Afula—Jeniu országúttal köli össze. A járdaépítkezés költségeit a zavargások után gyűjtött segélyalapról fedezik, melyet tulajdonképpen a település biztonságának biztosítására fordítják.

1 méter divatos dupla széles grenadin 49-leiért kapható az A. B. C. áruházban. Teleki ucca 4 szám.

— **Kik a béke ellenségei Palesztinában.** Londonból jelentik, a Lord Cecil tiszteletére rendezett bankett alkalmával, melyet az Angló-Palesztina club adott, doktor Shiels ismételte a már sokszor hangzott biztatást, hogy az angol kormány el van határozva, hogy a mandátumban vállalt kötelezettségét minden esetben megtartja. Ezen a nagyon elcsépezt közhelyen kívül a gyarmatügyi államtitkár helyettesének nem volt semmi mondanivalója, csak az, hogy sürgős szükség van az arabok és a zsidók közötti jó viszonyra, ami minden józanul gondolkodó embernek véleménye. Attól félünk, hogy ez a kitűnő tanács most az egyszer rossz helyre lett adreszálva. Dr Weizman legutóbbi deklarációjában kifejezett békeszándéka, amire Shiels mint új dologra célzott, már régi kívánsága a zsidóságnak. A cionisták, mondta a Shielsnek adott válaszában az elnöklő James Rothshild állandóan törekedtek a békére és többször felszólították a kormányt, hogy vigye ezt keresztül. A helyettes államtitkár azon kijelentése, hogy az arab vezetők még ma sem akarják a mandátumot elismerni, nyílt bevallása annak, hogy a felelőség a modus vivendinek az el nem éréséért nem a zsidókat terheli. Hát akkor miért ez a gáncsoskodás?

— **B. Karpin előadása Belényesen.** Óriási érdeklődés mellett tartotta a nálunk is előnyösen ismert B. Karpin előadását Belényes zsidósága előtt. A kitűnően sikerült meetingen ott volt Beius összzsidósága. Schwartz Béla hitközségi elnök a Keren Hajjessod delegátusok ren-

delkezésére bocsájtotta a hitközség tanácstermét az előadás megtartására. Schwartz Béla hitközségi elnök nyitotta meg az előadást. Meleg szavakkal üdvözölte B. Karpint, akít felkért, hogy ismertesse Beius zsidóságával Erec Jiszrael újjáépítésének fejlődését. B. Karpin közel kétórás beszédben ismertette az újjáépítés gigantikus munkáját. Rámutatott arra, hogy Palesztina újjáépítés munkájában való részvétel, neveli a zsidó népi öntudatot, amely végül is az önnálló zsidó országhoz vezet és amelynek hatása a Gáluth országokban is érezhető lesz. B. Karpin másnap lefolytatta a Keren Hajjessod kampányt. A gyűjtés nehéz munkájában Guttmann Géza és Lebovits Márton és Blum Zsigmond a Keren Hajjessod körzeti központjának főitkára támogatták.

6 személyes prima kávé garnitúra 330 lei az A. B. C. áruházban. Teleki-ucca 4 szám.

— **A Feketeerdő Üveggyár R. T. gyári lerakata Oradeán, Strada Avram Iancu (volt Kossuth Lajos-ucca) 5. szám alatt az elárusítást megkezdette. Eladás kicsinyben is.**

Férfiszövet különlegességek
bámulatos olcsó
leszállított árakban
Havas & Grünfeld
posztóruházában
Str. Avram Iancu (Kossuth ucca) 8.

Engros
Endetail

Kérdések vevőket kézpénz árban szolgálunk ki.

Cégünk szoliditására kérjük meggyőződni.

Stern Amsel

ארט' כשר

10-1

vendéglője

ORADEA

Piaja

M. Viteazul 7.

Izletes házi koszt!
Olcsó árak!
Utazóknak 10% engedmény.

Csak arra hívjuk fel becses figyelmét, ha gyomor-, vese-, vagy hólyagbántalmak vannak, úgy **igyon**

**PAPTAMÁSI
„LITHYNIA”
ÁSVÁNYVIZET,**

mert ezen betegségeknek ez az egyedüli **biztos gyógyszere.**
Kapható mindenütt.

Az egész országban közismert elsőrendű és izletes konyhájáról a **GROSZ**

ארט' כשר **étterem**

TIMIȘOARA-TEMESVÁR

Lloyd-sor 11.

ORADEA

Zöldfa ucca 7.

MENÜ RENDSZER: 40 lei 4 fogásos menü, 40 lei, 60 lei 5 fogásos nagy menü 60 lei. — Állandó abona! - Esküvőket, banketteket vállal. - Kifogástalan kiszolgálás! — Utazó uraknak kedvezmény!

— **A Keren-Kajemeth L'jisrael** központi irodája és a Phönix erdélyi szervezetének együttesen beindított K. K. L. hagyatéki akciója már eddig is a legszebb eredményeket érte el. A hagyaték jelentőségével a zsidó földmegváltás szempontjából lapunk más részében foglalkozunk. E helyen csupán az akció eddig elért oradeai eredményeként azok neveit közöljük, kik egyénenként 20.000 leies hagyaték-biztosítással a Geuloth-Háárec szent kötelesegeiből kérnek részt maguknak. Lapunk hasábjain állandóan fogjuk közölni a zsidó föld megváltására hagyományozók neveit. A K. K. L. javára 20.000 leies hagyaték-biztosításokat kötöttek az elmúlt héten a következők: Borgida József, Bleyer Adolf, Bárdos Klára, Wasserstrom Sándor, Kesztenbaum Miksa, Spitz Sándor, Landau Adolf, Koós Leó, Berkovits Ladislau, Mittelman Ferdinánd, Kesztenbaum Zoltán, Braun Fülöp, Grossmann Jenő, Blum Zsigmond, Weisz Kálmán, dr Deutsch Elemér, Mihály Aladár, Jonach Jedijah, Leitner Zoltán, Lebovits Ladislau.

— **Uj Mizrahi vezetőség Sigheten.** Az elmúlt héten tartotta a sighet-i Mizrahi tisztújító választását, mely alkalmával az elnökség és a Végrehajtóbizottság tagjaivá a következők lettek megválasztva: Diszelnök Rottenberg József. Az elnökség tagjai: Pollák Monis, Stern József és Lechner Mordhei lettek. Titkár: Stern Ábrahám, pénztárnok: Klein M. Ábrahám, ellenőr: London D. A Végrehajtóbizottság tagjai a következők lettek: Rottenberg József, Rath József, Apsán Hera, Hans Hera, Albert Weisz, Traubkatz Salamon, Halpert Pinkász, Szabo Menachem, Salamon Slajme, Schwartz Slajme, Rosenthal Majse, Grossfeld Nizán, Farkas Elizier, Wieder Hersch. Ifj. Stern József, Koffler Mose, Izrael Ábrahám, Stern Ábrahám, Áppel Dávid. Ismerve Rottenberg elnök urnak eddig is szervezetünk érdekében kifejtett munkásságát, a legszebb reményekkel nézünk a jövőben kifejtendő munkája elé.

— **Dániel próféta megfejté Mné Mné Thal Ufarsin Titkos írást a Regina Maria színházban e hó 27-én este.**

— **Rabbijelöltek román vizsgája.** Bukarestből jelentik: Az elmúlt héten tartották meg a kultuszminisztériumban a rabbijelöltek vizsgáját Brădişteanu főigazgató elnökle és Popa aligazgató aszisztálása mellett. A theologiai szakvizgabizottsága: Dr. I. Niemirower (Bukarest), Wesel (Torda) és dr. M. A. Halevy (Bukarest) főbabbikból volt összeállítva. A román nyelv vizsgáját Stefan Pop tanár vezette. A vizsgára összesen 18-an jelentkeztek, 16-an sikerrel vizsgáztak.

— **Egy Nagyváradról elszármazott Misrachista a budapesti országgyűlési képviselő listán.** Budapestről jelentik: Az északkerületi kereskedők és iparosok parlamenti listáján sok ezer választópolgár ajánlására egy Nagyváradról Budapestre elszármazott lelkes Misrachista elvbarátunkat, Kemény Sándort is jelölték. Mi, akik Kemény Sándor ténykedését és agilis munkakifejtését a zsidó közügyek terén ismerjük, örömmel regisztráljuk a budapesti polgárság ezen megnyilatkozását és szívből kívánjuk, hogy ezen lista, ép azon érdekeknél fogva, amelyet képvisel, diadalt arasson.

FIGYELEM!

Eddig nem létezett árak férfi fehérneműben:
1 Egész Poplin selyem ing..... Lei 250.—
1 Oxfort sport ing, nyakkendővel Lei 195.—
1 Oxfort apacs ing Lei 150.—
1 Háló ing disszel..... Lei 160.—
1 Poplin háló pijama ing Lei 185.—
1 Zephir rövid alsó nadrág Lei 58.—
és mindenféle ingek a legolcsóbban csakis az A. B. C. áruház fehérnemű osztályában kaphatók.

— **Csehszlovákiában 35.366 zsidó nemzetiségű gyermek van az iskolákban.** Prágai jelentések szerint Csehszlovákiának 2.300.000 iskolánövendéke és különböző nevelési intézményeinek hallgatója közül az 1929—1930 ik iskolaévben 35366 vallotta magát zsidó nemzetiségűnek. Ezek közül 18.000-en cseh, 5691-en orosz, 3451-en német, 3731-en magyar, 1266-an héber és 4000-en más előadási nyelvű iskolát látogattak. A 35.366 tanuló zsidó ifju közül 2547-en egyetemi, más felső iskolák közül 1171-en, középiskolákban (gimnázium, reáliskola stb.) 1424-en szakiskolákban, 1676-on földmivelő, ipari vagy kereskedelmi továbbképzők és 28.500 nép- és polgári iskolai hallgatók voltak.

— **Réven (Vadul Crisului) nyaralóknak orth. כשר kosher kapható lakással FRANKOVITS HENRIK-nél.**

Könyvismertetés

Biblia és Kultura. I. kötet. Vallás és Haladás

Írta dr. FELDMANN SÁMUEL

nagyszentmiklósi főrabbi

Nincs hiányunk igazán népszerű valóságos könyvekben, jobban mondva népkönyvekben, melyek a vallás ismeretét és a meggyőződéses hitet és lelkesedést a legszélesebb néprétegek közé viszik be. Ilyen majdnem közkézen lévő népkönyv például a „Menórasz Hamour“ és még mások. Ezen könyvek azonban — bár tartalmuknál és szent tendenciájuknál fogva örökbecsűek és a zsidó etika kifogyhatatlan tárházát képezik — azon körülménynél fogva, hogy a kortól, melyben íródtak és a kortársaktól vagyis olvasóközönségtől, melynek számára íródtak, óriási idő és mentalitásbeli distancia választ el minket, minden tiszteletünk mellett, mellyel ezen igazi zsidó keduchoz kisugárzó és terjesztő művek iránt viseltünk, a mai kor igényeit már csak részben elégítik ki.

Ezen általánosan fájdalmasan tapasztalt hiányt van hivatva enyhíteni dr. Feldmann Sámuel könyve. Hirsch S. R. z. c. l. műveiből tartalmaz néhány válogatott és alapvető tanulmányt kitűnő magyar átülte-

tésben. Hirsch műveit méltatni fölösleges. Elég ha rámutatunk egy korifeus kritikájára, mint bold. Reb Zálmen Spitzer bécsi főrabbi z. c. l., ki „Tikun Schelomo“ című művében azt mondja, hogy aki Hirsch „Neunzehn Briefe über Judentum“ című munkáját elolvassa, az megtudja, hogy mielőtt ezen könyvet elolvasta, nem volt helyes fogalma a zsidóságról. Hirsch műveit közkincsévé kellene tenni a zsidóságnak. Dr. Feldmann Hirsch fordításai alkalmasak arra, hogy a mester műveit a magyarul olvasó zsidó közönség számára népszerűsítsék. Hirschet fordítani nehéz, Hirschet népszerűen fordítani, művészet. Dr. Feldmann már ifjúkori Hirsch fordításával „A zsidó Sábossal“ bebizonyította, hogy erre rátermettsége van.

Dr. Feldmann azonban könyvének első részében mint önálló essayista is bemutatkozik néhány kitűnő tanulmányával. Tanulmányainak határozottan *apologétikai iránya és értéke* van. Ezen néhány tanulmánya minden tulzás nélkül valóságos fegyvertárát képezi a gondolkodó zsidó ember hitének. A modern elméletek, vagy jobban mondva nem is elméletek, hanem divatos elgondolások üres, csábító szírehangjaival szemben a tájékozódni akaró zsidó olvasót a hit és meggyőződés vértetével látja el, annyira, hogy véleményünk szerint „A bibliai törvények észszerűsége“, „A nyilvánkozottatás történelmi bizonyítékai“ és „A bibliakritika kritikája“ című tanulmányait minden művelt ember haszonnal és belső épüléssel elolvashatja. Dolgozataiban a meggyőződés ellenállhatatlan erején kívül nagy olvasottságot árul el. Kár, hogy egyik tanulmányában csupán *megemlíti*, hogy az az assyriológusok által végzett tudományos kutatások és ásatások is megerősítik a bibliai adatok, a személynevek és földrajzi adatok helyességét, anélkül, hogy ezen hitvédelmi szempontból oly fontos bizonyítékokat legalább kivonatolva ismertetné.

Apologétikát, a zsidó vallás rendszeresen felépített védíratát kell az ifjuság kezébe adnunk, de legalább népszerű apologétikai irányu tanulmányokat és épen ezért óhajtanánk, ha dr. Feldmann könyvét minél szélesebb körökben ismernék meg, mert tanulmányai megírásánál a „dá mah setoschiv“ elve lebeg szerző szeme előtt.

A timișoarai zsidó liceum és felsőkereskedelmi iskola nyilvánosjoguk,

vagyis államérvényes bizonyítványokat állítanak ki.

Az ezekkel kapcsolatosan működő

szigoruan kóser fiuinternátus

az iskolaépülettel egy telken van elhelyezve, mely a város centrumában fekszik. A tanulók zöme kettesével lakik, egy-egy központi fűtéses, modernül berendezett, tágas, világos és fásított szabad térre nyíló, jó levegőjű szobában. A virágos nagy udvar, játéktér és tornaterem kellemessé teszik az ott tartózkodást. Az állandó tanulmányi ellenőrzés és oktatás az előmenetelt biztosítják. — Minden reggel az internátus imatermében rendes intenzív elölímádkozóval.

Szigoruan kóser konyha,

bőséges ellátás!

Prospektus az internátus igazgatóságánál kapható

Csecsemőnek a legjobbat: HÖFER hintőport, krémet, szappant

Rövid hírek

A prágai legfelsőbb kereskedelmi bíróság tanácsosát: dr. Fleischer Károlyt, Massaryk köztársasági elnök a prágai legfelsőbb kormányozási bíróság tanácsosának nevezte ki.

BERLINBEN az elmúlt szerdán az Alexandria-téren levő Tietz áruháznak négy nagy kirakatát néhány fiatalember flaszterkövekkel bezúrták. Két tettest elfogtak és a gyorsan ítéelő bíróság 5-6 hónapi fogságot szabott ki rájuk. — A Goebbel által kiadott „Der Angriff” c. nemzeti-szocialista újságot a zsidóság elleni súlyosan sértő és gyalázó számaiért egy hónapra betiltották. — A berlini zsidó hitközség és „A német zsidóság akciója a nevelésért és munkáért” testület kuratóriuma az elmúlt szerdán tartotta tanoncotthonának felavató ünnepélyét, melyen a kormány és városi képviselőikön kívül a zsidó társadalom színe-java volt képviselve. — A berlini zsidó hitközség eljárásának feljelentésére a „Völkische Beobachter” és „Nemzeti-szocialista havi folyóirat” ellen eljárás indult a zsidó vallás durva megsértéséért.

Kovnában az elmúlt vasárnap alapkövetétele volt a Zsidó Gyermekotthon épületének. Az otthont a német zsidó segélyegyesület építi és az ünnepség keretében számos szónok, közöttük a volt miniszter és jelenleg lettlandi konzul, dr. Rosenbaum mondotak köszönetet a nemes gesztusért.

Bécsben, hosszas betegség után elhunyt Menkes Hermann ismert író 64 éves korában. Harminc év óta volt munkatársa a „Neuen Wiener Journal”-nak. Herzl szűkebb környezetéhez tartozott, kiről finom tollal sok érdekeset és ismeretlen élményeket hozott nyilvánosságra.

Breslauban, egy ünnepség megtartásánál, a polgármester beszéde közben antiszemita közbeszólásokkal lett megzavarva. — A nemzeti-szocialisták felvonulását a rendőrség megakadályozta.

Danzigban a nemzeti szocialisták részéről komoly kilengések voltak az elmúlt héten a zsidósággal szemben. Több zsidó súlyos sérüléseket szenvedett. A rendőrség erősen nyomoz a tettesek után és közben a völkische újság, a „Der Vorposten” bojkot felhívást intéz a zsidók és lengyelek ellen.

Innsbruckban meghalt 61 éves korában dr. Richard Huldshiner ismert orvos és író. Huldshiner több regénye által jónévű írónak tartották. Régebben a cionista vezetőség tagjai közé tartozott.

Rigai jelentések szerint, az új kitüntetések azt is igazolják, hogy Lettland felszabadításáért több mint ezer zsidó harcolt a harctéren, kik közül 54-en elesetek.

Az egyiptomi Cháim Nahum effendi főrabbit Fuad király meghívta az egyiptomi szenátus tagjának.

Clevelandban (Ohio) június 14-én leplezték le K. Horati Isenstein által készített Heinrich Heine bronzszobrát. A művészi emlékszobrot a Dichtergartenben helyezték el Goethe, Schiller és Lessing mellszobrai mellett.

Munkácson az elmúlt szombaton két zsidó gyermeket ölt meg egy elszakadt villamosdrót, melyet az átvonuló vihar szakított el. A gyermekek játék közben ráléptek a leszakadt dróra, mely azonnal megölte őket. A szülők, kik a gyermekeket menteni akarták, szintén súlyos sérüléseket szenvedtek.

Ha szereti zsidóságát — ne hagyja súlyosan küzdő zsidó lapját várakozni az előfizetési díj beküldésével.

MEGNYILT
Csillag
festéküzlet
Nagypiac tér, Andrányház

Mindenmü festékek, padló-lakkok, háztartási cikkek leg-olcsóbb és legmegbízhatóbb beszerzési helye

A legszebb
zománccfényű gallérok tisztítja a
Klein gőzmosóda
Str. Vlahuja 4 János ucca Szent

ארמיה כשר
Hungária Étterem
SATU-MARE, TOMPA UCCA 1. sz.
Utazóknak
10%
engedmény.

25-16

MOZI

Cinematografal FILMPALACE és FILMTERRASSZE mozgó

HETI MŰSORA:

Péntek: Közkívánatra! *Repülő flotta*. Hangos sláger film! Ramon Novarro-Anita Page. — 10, 15 és 20 lejes helyárak! — Szombattól: *Eladott éjszaka*. Hangos film, 12 felvonásban. Főszerepben Maria Prevost. Jön: *Daisy*. Paramount filmsláger!

Teatral HEIMAN szinkör

HETI MŰSORA:

Péntek, szombat, vasárnap: *Vihar-torony*. A filmsaison legnagyobb meglepetése és eseménye. E. A. Dupont rendezésében. Az Atlantic II. része. Főszerepben a filmstárok csillagai: Conrad Veit, Fritz Kortner, Heinrich Georghe, Taia Birell. 22, 17 és 12 lejes helyárakkal! — Legközelebbi műsor: *Az ezred menyasszonya*. Warner Brothes hangos éneklő-zenélő táncos filmremek! Vitaphon zenekisére!

ZSIDÓ HUMOR

Keleti humor

A híres lettországi kántor: Michael Lieder, mint az régebben a többi chazonoknak is szokása volt, énekkarával bejárta az országot és a vidék zsidótemplomaiban Istentiszteleteket tartott. Az énekkar gyermekeinek nagyon csekély fizetés jutott, de azért étel és italban soha nem volt hiányuk, mivel minden hitközségben szeretettel fogadták őket és úgy a hitközségek családjai, mint vendéglői által ingyen és bőségesen el lettek látva.

Az egyik vendéglőben azonban pórul járt énekkarával. A keményszívű fősvény vendéglős gazdagon ellátta énekkarát étellel és itallal. A kiéhezett fiúk pedig alaposan bezabáltak az inyenc ételekből és alkoholból. Nagymeglepetésükre azonban a pénzsóvár vendéglős a muri végeztével egy 15 rubelről szóló számlát prezentált nekik, egy oly összeget, amit annak idején egy vagyonnak tekintettek és amit a mi chason-unk nem akart és nem is tudott kifizetni.

Szorult helyzetében Michael Lieder felajánlotta a vendéglősnek legszebb dalait a számla kiegyenlítésére.

„Pénzt, vagy leszaggatom testetéről a ruhát” — makacszkodott a dalnak kevésbé örvendő vendéglős — „Nincs szükségem dalaitokra”.

Az okos kántor még egy kísérletet tett:

— „Hagyjál bennünket először énekelni. Ha megtetszik éneklésünk, akkor rendben van. Ha pedig nem, megmondhatja nekünk és mi utána nézünk, hogy önnek a pénz felhozzuk”.

A falusi vendéglős nem látta nagynak a rizikót. Ugy gondolta, hogy neki nincs mit vesztenie az által, ha még egy néhány dalt hagy magának elénekelni. Hiszen elégedettségét mindannyiszor kifejezésre juttathatja és pénzét továbbra is követelheti.

Michael Lieder hozzáfogott énekkarával. A legszebb dalokat énekeltek. De amint várható volt, a vendéglős tagadólag rázta a fejét. „Ezt nem hívják semminek” — mondá, „pénzemet akarom látni”.

Több ízben megismétlik mindig más és más szebbnél szebb dalokkal éneklésüket, de eredménytelenül.

Az eszes kántornak erre hirtelen új ötlete támadt. Énekkarának valamit sugott és röviden a következőket jelentette ki: „Most utóljára énekelünk és ha önnek az nem tetszik, úgy szóljon és én kifizetem a 15 rubelt”.

Michael Lieder közzé állt énekkarának, felhangolta őket és hozzáfogtak egy ked-

ves melódiát összhangba hozni a következő szöveggel: „Ki kell fizetni! *Kötelesség* kifizetni! *Ki fogják fizetni!*” A szövegben foglalt szavakat annyiféle variációban énekeltek, hogy végül abból egy hosszú szép induló alakult ki.

„No mi újság?”-kérdé a Chazon. — „Tetszik önnek éneklésünk?”

„Ez már aztán tetszik nekem” — válaszolt a falusi vendéglős.

„No ez akkor már benünket is kielégít,” nyugtázta vissza Michael Lieder a vendéglősnek és sietve elhagyta énekkarával a vendéglőt.

Egy zsidó tudós keserű humora

Mozes Steinchneider az ismert kiváló tudós, ki „rendezetlen vallása” miatt csak főkönyvtárosi állásig vihette, 80 éves korában szerencsétlenül járt, mivel egy kocsi hajtott rajta keresztül. Midőn barátai betegágyához mentek részvétüket kifejezni az őt ért balszerencséért, keserűen felelé az öreg tudós: „Hiszen tudják Önök, hogy az életben oly sokfélen mentem keresztül, hogy már a legázoltatásom sem tesz semmit”.

Anekdota néhai dr. Vázsonyi Vilmosról

Boldugult Vázsonyi Vilmos volt magyar igazságügyminisztertől ered a következő anekdota: Amidőn pártom Budapesten uralomra jutott, részünkről egyik legodaadóbb hívemmet Bárcy Istvánt jelöltem meg a főváros polgármesterének. Magam semmi állást nem akartam elfoglalni, hanem minden fontosabb ügyben pártvezéri minőségben, véleményemtől tettem függővé a döntést.

Sok száz fontos reformok mellett, pártom keresztülvitte a fővárosnak gyönyörű ivlámpákkal való uccai világítását is.

Valamelyik este egy derék polgár, egy fajmagyar cipésmester ment a csapszék törzsasztalához. Az ivlámpákat éppen „felgyújtották”. A polgár nagy elragadtatással kiáltja el magát: „Nagy ember ez a Bárcy”.

Ejfel után két órakor tér a derék suszter haza. Mindenesetre jól berugva. Neki megy és fejét beleveri a gyönyörűen világító lámpa acéloszlopába. A derék polgár dühbe gurul és el kezd kiáltani:

„Átkozott fickó ez a Vázsonyi! Az ördög vigyen el minden zsidót”. És amilyen erővel csak tudott, belerugott az acéloszlopba.

Csődtömegkiárusítás

Mindenféle vasárak, szerszámok, bútor-, ablak- és ajtóvasalások, háztartási cikkek, zománccédek minden elfogadható árban kiárusítatnak!

volt **Schwartz és Ullmann**
vaskereskedés
Nagypiac-tér 8. szám.

Nyugodtan fog aludni,

ha
„express” poloskairtót

használ. Kapható:
STERN S. ENDRE

cégnél. Oradea, Zöldfa-ucca 10.

Egy üveg ára 15 Lei.

Telefon: 378

Művészi perzsaszőnyegek, szövött gobelinek, külföldi fonalak

Schulhof Emilné
„Orient” Szövőművészeti iskola

Oradea, Strada Episcopul Ciorogariu No.17.
Vidéki rendelések utánvétellel gyorsan és pontosan eszközöltelek.

Nyomatott a Gutenberg grafikai műintézet gyorsajtóján, Oradea, Fekete-sas-Passage.